

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка загальна

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма : Дошкільна освіта

Спеціальність: А2 Дошкільна освіта

Галузь знань: А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогіка загальна
Викладач	Кандидат педагогічних наук, доцент Недільський Степан Андрійович
Контактний телефон викладача	0672845995
E-mail викладача	stepan.nedilskyi@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредити ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.cnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації за розкладом

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичне обґрунтування закономірностей, принципів, змісту, форм і методів навчання та виховання як спеціально організованого процесу. Дисципліна забезпечує набуття студентами знань у галузі педагогіки, оволодіння вміннями і навичками (предметними і фаховими компетентностями), необхідними для організації та проведенні якісного освітнього процесу в закладах освіти, формування зрілої, творчої особистості з громадянською позицією та готовністю до фахової діяльності в нових умовах. Педагогіка загальна є теоретичною дисципліною психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Вона вивчається на першому курсі як пропедевтична наука, яка в наступних семестрах має слугувати студентам необхідною базою теоретичних знань та практичних умінь для якісного вивчення галузевих педагогік та методик викладання, сприяти кращому розумінню і засвоєнню суміжних гуманітарних наук.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є висвітлити актуальні питання сучасної педагогічної науки; сформувати у студентів систему знань щодо мети, завдань, принципів, форм, методів і прийомів освітньої діяльності на основі встановлення їх найтіснішого зв'язку із закономірностями розвитку особистості вихованця; розвивати професійну самосвідомість, педагогічне мислення майбутніх фахівців. Основними цілями вивчення дисципліни є:

- засвоєння ключових положень і проблематики сучасної педагогіки; допомогти студенту набути вміння теоретичного проектування та практичного конструювання освітнього процесу, спрямованого на розвиток особистості дитини;
- сформувати досвід самостійного і творчого аналізу оцінки педагогічних явищ і ситуацій;

- сприяти практичному опануванню різними формами, методами організації навчального й виховного процесів у закладах освіти;
- спонукати студентів до подальшого самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання посадових обов'язків ; сформуванню у майбутніх педагогів потребу постійно займатися самонавчанням, самовдосконаленням.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності:

Загальні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПРН-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних

закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПРН-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	A2 Дошкільна освіта	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Загальні основи педагогіки. Вступ до курсу. Загальна педагогіка як навчальний предмет.	2		5
Тема 2. Педагогіка як наука. Загальна характеристика педагогіки як науки. Основні поняття педагогіки.	2	2	7
Тема 3. Розвиток, формування, виховання як базові поняття в педагогіці.		2	6
Тема 4. Вікова періодизація в педагогіці.		2	5

Тема 5. Наукове дослідження в педагогіці.	2		5
Тема 6. Методи науково- педагогічного дослідження.		2	5
Тема 7. Дидактика як наука. Теоретичні основи дидактик.	2	2	8
Тема 8. Навчання як дидактична категорія. Інклюзивне навчання.	2		5
Тема 9. Закономірності, принципи навчання.		2	5
Тема 10. Зміст освіти як дидактична категорія.	2	2	8
Тема 11. Дидактичні методи.	2	2	8
Тема 12. Контроль за якістю освіти як дидактична проблема. Контроль та оцінювання освітньої діяльності в закладах освіти.	2	2	7
Тема 13. Форми організації освітнього процесу в закладах освіти різного рівня і типів. Організація інклюзивного навчання.	2	4	9
Тема 14. Засоби навчання. Дидактичні інновації на сучасному етапі.		2	5
Тема 15. Основи теорія і методика виховання. Закономірності, принципи виховання.	2	2	7
Тема 16. Зміст, основні напрямки національного виховання в системі освіти України. Виховання за основними напрямками.		6	9
Тема 17. Форми і методи виховної роботи з дітьми та молоддю. Методи виховання та перевиховання.	2	2	8
Тема 19. Основи теорії управління освітою в Україні. Актуальні проблеми теорії управління системою освіти України на сучасному етапі.	2	2	8
ЗАГ.:	24	36	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за шкалою ECTS з урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wp-
---	---

	content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf Вид контролю: екзамен Підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях + КСР) – макс. 50 балів. Екзаменаційне тестування – макс. 50 балів. Разом – 100 б.
Вимоги до письмових робіт	Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, оцінюються додатково. Вони повинні виконуватися здобувачами самостійно й перевіряються під час практичного заняття. Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.cnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії)
Семінарські/практичні заняття	Практичні заняття проводиться з метою закріплення теоретичних знань та формування у студентів умінь і навичок з курсу відповідно до сформульованих завдань шляхом усного опитування, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов’язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі види робіт враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов’язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки виставляються за відповіді на практичних заняттях, поточне тестування, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання. Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового екзаменаційного контролю – 25 з 50 поточних балів.
Підсумковий контроль	Екзамен – оцінюється за 100 б. шкалою ECTS. Форма здачі – комбінована.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи).

Академічна доброчесність: викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09-1.pdf> – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Здобувач повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти (ЗВО), інших вимог, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Під час різних форм освітньої діяльності слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять. Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати програмові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf> зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти зараховуються як одне практичне заняття з відповідної теми. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках освітньої програми є відповідність цих результатів змісту та рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про освіту». Київ, 2017. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». Відомості Верховної Ради України, 2020, №31. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Закон України «Про позашкільну освіту». Відомості Верховної Ради України, 2000. № 46. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
5. Закон України «Про дошкільну освіту». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2024. № 49. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
6. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 16. 06. 2015 р. № 641. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text>
7. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року. № 527. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#n12>

8. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція. Наказ МОН № 33 від 12.01.2021 року. <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/79142/>
9. Державний стандарт початкової освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>

10. Аймедов К. В. та ін. Загальна педагогіка та історія педагогіки. Київ : Вид.: “Слово”, 2014. 352 с.
11. Башкір О.І. Теорія виховання: навчально-методичний посібник / За загальною редакцією С.Т. Золотухіної. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди [Мітра], 2016. 96 с.
12. Бех І.Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Том 2. Київ-Чернівці: Букрек, 2015. 640 с.
13. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. 2-ге вид. Х.: Вид. група «Основа», 2014. 176 с. (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).
14. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки : навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
15. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр». Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
16. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник. 3-е вид., перероблене і доповнене. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с.
17. Козловський Ю.М., Дольнікова Л.В. Педагогіка. Львів : Видавництво «Львівська політехніка», 2020. 372 с.
18. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 440 с.
19. Нагачевська З.І. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 144 с.
20. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 228 с.
21. Педагогіка: Підручник для духовних і світських закладів освіти / М. О. Супрун. К.: КДА, 2018. 400 с.
22. Педагогіка. Практичний курс: підручник за кредитно-модульною технологією навчання для бакалаврів / Т.Ф. Бельчева, С.С. Ізбаш, П.В. Бельчев. Мелітополь: Видавництво Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, 2014. 304 с.
23. Педагогіка (у логічно-структурних схемах та таблицях) : навчальний посібник / уклад. А. А. Марушкевич, Є. С. Спіцин, Н. В. Кошечко. К. : ЦП «Компринт», 2020. 91 с.
24. Педагогічна майстерність учителя: навч. посіб. / за ред. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної. Харків: ОВС, 2016. 224 с.
25. Сікорський П. І. Нова педагогіка. Підручник. Львів: Видавництво «Львівська політехніка», 2021. 540 с.

Допоміжна

26. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Видання третє, доопрацьоване, доповнене. К.: «Знання». 2008. 568 с.
27. Волкова Н.П. Педагогіка: навчальний посібник. 4-е вид., стереотипне. К.: Академвидав, 2012. 616 с.

28. Касьяненко М.Д. Педагогіка співробітництва. Київ: Вища школа, 1993. 320 с.
29. Концепція національного виховання. Рідна школа. 1995. № 6. С.18-25.
30. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. Інформаційний збірник наказів МО України, 1996. № 13.
31. Кондрашова Л.В., Пермяков О.А., Зеленкова Н.І., Лавретина Г.Ю. Педагогіка в запитаннях і відповідях: Навч.посіб. Київ: Знання, 2006. 252 с.
32. Кондрашова, Л.В., Лаврентьєва, О.О., Зеленкова, Н.І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі: навчальний посібник. Кривий Ріг : КДПУ, 2008. 187 с.
33. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. Київ: Знання-Прес, 2008. 447с.
34. Кузь В.Г., Руденко Ю.Д. Основи національного виховання. Умань, 1993. 152 с.
35. Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Історія української педагогіки. Київ, 1999. 355 с.
36. Любчак Л.В. Родинна педагогіка: Курс лекцій: Посібник. 2-е вид., доп. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю, 2012. 150 с.
37. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання). Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 288 с.
38. Мойсеюк Н. Е. Педагогіка: навч.посіб. К.: Саммит-Книга, 2007. 656 с
39. Нісімчук А.С. Педагогіка: Підручник. Київ: Атіка, 2007. 344 с.
40. Педагогіка: Хрестоматія / Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. (уклад.). Київ: Знання-Прес, 2003. 700 с.
41. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка. Навчально-методичний посібник. К: ІЗМН, 1997. 232 с.
42. Стельмахович М.Г. Теорія і практика українського національного виховання. Івано-Франківськ: Видавництво “Лілея-НВ”, 1996. 179 с.
43. Струманський О.В. Народно-побутові уявлення українців про становлення і розвиток особистості. Рідна школа. 1994. № 9. С.28-30.
44. Сухомлинський В.О. Повне зібрання творів: У 5-ти т. К.: Рад. шк., 1976-1977.
45. Фіцула М.М. Педагогіка. Навч. посібник. Київ: Академвидав, 2009. 560 с.
46. Щербань П. М. Прикладна педагогіка. Навчально- методичний посібник. К.: Вища школа, 2002. 215 с.
47. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посіб. Київ: Либідь, 2002. 560 с.

Викладач _____ С. Недільський – канд. пед. наук, доцент кафедри ТМДСО